Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 83 (833) ♦ Четвер, 5 травня 1994 року ♦ Ціна договірна

Стартовий капітал — кожному

3 травня відбулася зустріч Голови Верховної Ради України І.С.Плюща з делегацією ФРН, яку очолює депутат бундестагу, федеральний міністр у відставці Ганс-Йоахім Фогель. Відзначивши під час розмови, що, за свідченням іноземних спостерігачів, вибори народних депутатів України пройшли на демократичних засадах, доктор Фогель цікавився прогнозами щодо роботи нового парламенту та подальшого здійснення політичних реформ. Іван Плющ, зокрема, зауважив, що він противник ревізування тих документів, які напрацьовані й прийняті Верховною Радою дванадцятого скликання. Якщо ми будуємо демократичну державу, наголосив він, то всі маємо поважати існуюче законодавство і дотримуватись його. Це стосується і рішень щодо майбутніх виборів.

Особливий інтерес гості проявляли до питань, пов'язаних з ходом економічних реформ в Україні. Іван Плющ сказав, що є багато прикладів, які свідчать про становлення національної економіки на якісно нових умовах. В той же час причини низької ефективності реформ вимагають аналізу і рішучих дій по коригуванню курсу, яким йдемо. Треба зробити по можливості наближені стартові умови для людей, щоб кожен одержав стартовий капітал і міг ним розпоряджатися. Економічні реформи підуть швидше, якщо Україна отримуватиме інвестиції на взаємовигідних умовах, розвиватиме партнерські стосунки як з Росією, іншими державами колишнього СРСР, так і з західними країнами.

Йшлося також про перспективи українсько-німецьких заємовідносин. Ми переконалися за два роки, сказав Іван Плющ, що ФРН з великою довірою ставиться до України, розуміє наші проблеми. Доктор Фогель підкреслив, що в Німеччині бачать Україну як велику європейську державу, зацікавлені в становленні її національної економіки, успішному здійсненні ринкових реформ.

У розмові взяв участь посол ФРН в Україні Александер Арно.

Прес-центр Верховної Ради України.

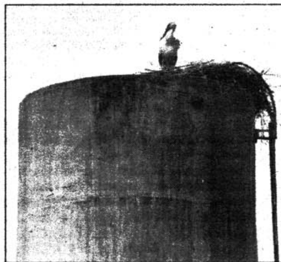
Нарада у Президента України

Як повідомила прес-служба Президента України і Кабінету Міністрів України, 3 травня Президент України Леонід Кравчук провів нараду з представниками Президента України в областях, містах Києві та Севастополі, постійним представником Президента України в Республіці Крим.

На нараді було розглянуто актуальні проблеми суспільно-політичного та соціально-економічного становища в Україні, а також намічено конкретні заходи щодо здійснення більш рішучих кроків органів державної виконавчої влади по виведенню України із економічної кризи.

Внесені учасниками наради пропозиції за дорученням Президента України Леоніда Кравчука будуть розглянуті Кабінетом Міністрів України.

А ХЛІБ НА АСФАЛЬТІ НЕ РОДИТЬ...

На Благовіщення у село Луку прилетіли лелеки і, зручно повсідавшись у своїх родинних маєтках — на верхівках водонапірних башт, нагадали своєю піснею-клекотом, що весна таки прийшла. Втім, її подих уже відчувався повсюди: у широкому розливі Сули, яка в цих краях особливо чарівна — омиває село двома рукавами; у початку футбольного сезону на сільському майдані, що його відкрили малюки; в одвічних хліборобських клопотах. Того дня сівачі проклали перші загінки, чим ще раз підтвердили той незаперечний факт, що хліб на асфальті не родить і плекають його не політики, а прості сільські люди.

(Закінчення на 8-й стор.).

На знімку внизу: голова колгоспу імені Фрунзе на Полтавщині Савелій ГОЛОВКО.

Продиктовано в номер

Без розбіжностей

Президент України Л.Кравчук прийняв уповноваженого міністра при міністрі закордонних справ Франції А.Ламассура. Відбулася бесіда, під час якої обговорювалися питання, що стосуються подальшого розвитку відносин між нашими державами. Президент підкреслив важливість для України добрих стосунків з європейськими державами, зокрема з Францією, високо оцінив ставлення Франції до політики ядерного роззброєння, яку проводить Україна, а також допомогу, що подає нам Франція і особисто Президент Ф.Міттеран для знищення ядерної зброї, розвитку атомної енергетики і ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Після зустрічі у Президента французький гість заявив, що, як він вважає, немає ніяких розбіжностей у точках зору Франції і України стосовно питань безпеки в Європі.

«Зірка Полин» у Копенгагені

Твори самодіяльного художника з Іванкова Київської області Василя Скопича легко впізнаються за особливою кольоровою гамою, світлим малюнком, наспівними сюжетами. Теми картин художника тісно отоучують його на кожному кроці.

Та ось вибухнула грізна чорнобильська трагедія. Душа художника відізвалась на цей біль серією картин «Зірка Полин». Її бачили земляки в Іванкові, в Києві.

А тепер ці роботи експонуються у виставочному залі в центрі столиці Данії. Така акція стала можливою завдяки зусиллям першого секретаря посольства Королівства Данії в Україні Томаса Вінклера. Його задум познайомити датчан з творчістю українського художника підтримали редакція газети «Політікен» й авіакомпанія SAS — Скандинавські авіалінії, які взяли на себе всі проблеми по влаштуванню виставки.

Після Копенгагена експозиція поїде до міста—побратима Києва Оденсе.

Записано в історії

Учора в Каїрі було підписано палестино-ізраїльську угоду щодо практичної реалізації договору «Газа- Ієрихон-спочатку». За словами держсекретаря США У. Крістофера, це історична подія світового масштабу. Напередодні підписання виконком Організації визволення Палестини схвалив проект документа, згідно з яким у секторі Газа і місті Ієрихон діятиме Рада національного управління в складі 25 чоловік на чолі з Я. Арафатом.

Чергова спроба домовитися

Можливі варіанти врегулювання карабаської проблеми розглядають у Бішкеку робочі парламентські групи Азербайджану, Вірменії, Киргизстану, Росії та представники Нагірного Карабаху. На думку голови Ради Федерації Росії В. Шумейка, статус Нагірного Карабаху може бути визначено тільки після того, як із зони конфлікту буде виведено всі війська і досягнуто мирної угоди.

Під час підписання документа про російсько- киргизстанське міжпарламентське співробітництво він також заявив, що «в СНД нема ближчих і найбільш подібних партнерів, аніж Росія та Киргизстан».

Допомога сім'ям загиблих шахтарів

Федерація профспілок України висловила глибоке співчуття профспілковому комітетові шахти 13-біс виробничого об'єднання «Макіїввугілля», сім'ям, рідним і близьким загиблих шахтарів, всьому трудовому колективові шахти у зв'язку з нещасним випадком з важкими наслідками, що стався на підприємстві.

Федерація профспілок виділила 14 мільйонів карбованців для надання матеріальної допомоги.

30 мільйонів карбованців виділив Фонд соціального страхування України.

Абзац з листа

Прочитав повідомлення Укрінформу про професійні свята, що відзначатимуть в Україні цього року. Аж сімнадцяти «професіоналам» пощастило мати таке свято. Але, на превеликий жаль, не знайшов я серед них Дня преси (не міжнародного, а українського). Донедавна його відзначали щорічно 5 травня, в день виходу першого номера газети «Правда». А в цьому році забули тих, хто «ради нескольких строчек в газете» ділить негаразди сьогодення й допомагає будувати незалежну демократичну державу. Згоден, що не обов'язково відзначати свято журналістів саме у травні, але наші журналісти заслуговують мати своє професійне свято, бо українська журналістика славна традиціями. Вважаю, що виправити цей недолік потрібно негайно. Слово за законодавцями.

Віктор ТОРГАЛО.

Умань Черкаської області.

Кримські вихідні та будні

Указом Ю. Мешкова оголошено державним святом і неробочим днем 6 травня — день прийняття (у 1992 році) Конституції Республіки Крим. Одночасно розповсюджено звернення Меджлісу до співгромадян, де, зокрема, говориться, що стрижнем діяльності Мешкова є постійне порушення законодавства України і самого Криму.

31 травня — останній день передплати на «ГУ» на II півріччя! У нас передплатна ціна на 6 місяців найнижча — 108 тисяч крб. Індекс українського видання — 60955, російського — 60997.

Іван ПЛЮЩ: «Маємо завершити політичні реформи, щоб відкрити широкий шлях економічним»

Як уже повідомлялося, 29 квітня Голова Верховної Ради України І.С.Плющ перебував у Лисичанську з нагоди введення в дію нових потужностей на місцевому нафтопереробному підприємстві. Подаємо його відповіді на деякі запитання журналістів під час проведеної там прес-конференції.

— Як ви оцінюєте склад новообраного парламенту та дискусії навколо президентських виборів?

— Коли ми приймали рішення про дострокові вибори Верховної Ради, напередодні і під час виборів я впевнено говорив: вірю у те, що народ виконає свій громадянський обов'язок. І наводив образний вислів: у кого влада, у того й ключі від раю. А кому ці ключі народ передасть 27 березня і 26 червня, у того вони й будуть. І тоді можна буде питати, як ними розпоряджаються.

Одним з недоліків Верховної Ради дванадцятого скликання і своїм недоліком я вважаю те, що ми прийняли надто жорсткий виборчий закон. З одного боку, це, може, й добре, бо новий склад Верховної Ради знає, що він дійсно обраний народом. Тому що за тих, хто залишився на повторне голосування, двічі проголосувала більшість виборців. Але в етичному і чисто людському плані норма не зовсім зрозуміла: якщо людина перший раз на виборах перемогла, то під час повторного голосування достатньо було б набрати більше голосів, ніж її суперник. Але вже маємо 338 народних депутатів, з них визнані повноваження — 335.

Я не можу дозволити собі давати негативну оцінку новому парламентові, бо його обрав народ. І сьогодні всі прогнози передчасні, тим більше, що ми ще не бачили цього складу на жодному зібранні. А хвалити чи звинувачувати депутата за його належність до тієї чи іншої партії, об'єднання теж ніяк не можна. Все буде видно по конкретних діях.

Мене радує одне: знаю переважну більшість програм, з якими ці люди йшли на вибори: жоден з них не казав, що буде боротись проти того законодавства, яке утверджує нашу державність, і проти того, яке має сприяти становленню національної економіки. Сподіваюся, що так і буде. А як саме діятимуть народні депутати? Не можна казати, що ми досі все робили вірно, як і доводити, що нинішнім складом робитимемо тільки так, як треба. Ні ми вчимося і робимо багато помилок. Та, як кажуть, метод спроб і помилок не найкращий, але кращого людство не придумало.

Тепер щодо політичної дискусії навколо виборів, намічених на 26 червня. Я з Леонідом Макаровичем пропрацював 4 роки і хотів би закінчити на тій ноті, що він багато зробив для України і ще багато зробить. Я його поважав і поважаю. Але я йому з січня 1992 року казав: може настати час, коли не ви будете правити, а ваша команда. І цей час настав. Відчуваючи, що наближається кінець їх правлінню, вони звинувачують усіх і вся, вишукують будь-які доводи для того, щоб переконати населення у правильності їхніх позицій.

Якщо вважають, що президентські вибори не потрібні, то про це треба було думати тоді, коли ми з Леонідом Макаровичем три рази входили у Верховну Раду з пропозицією щодо дострокового проведення виборів. Коли бачилося щось неконституційне, то у Президента було право не підписувати закон, а протягом десяти днів повернути його до Верховної Ради, довівши, що він не відповідає тій чи іншій ситуації. Якщо ж його команда зараз підбиває на те, що треба повернути якось на зразок російських правових актів, то нехай вона не забуває одного: Борис Єльцин перед тим провів референдум і отримав довіру виборців.

А ми приймали рішення про дострокові вибори у відповідь на вимогу страйкуючих шахтарів: проведення референдуму про недовіру Верховній Раді і Президентові або їх дострокові вибори. І закон вносився за ініціативою Президента, про що свідчать стенографічні записи. Отже, коли не хочуть виборів, то потрібно повертатися якомога швидше до референдуму, мали б зробити це ще 27 березня.

І друге питання. Коли я чую твердження, що Верховна Рада прийняла такі акти, які повертають нас до Радянської влади, не розумію, в чому і перед ким завинила Радянська влада як форма народного управління, форма Рад. Що вони неефективно працювали — то це так, бо були громіздкі, й існували інші причини. Але знаємо інше: коли є виконавча влада, то вона комусь має бути підзвітна. Виконавчі органи влади звітують перед представницькими. Так є в демократичних країнах. Але в жодній країні — чи президентській, чи парламентській — немає такого, щоб президент призначав глав адміністрацій. Губернаторів, мерів скрізь обирають.

Я переконаний, що вибори Президента і місцевих органів влади відбудуться. Переважна більшість областей готова до виборів, люди чекають їх з надією на краці переміни. Чекають їх і представники Президента, і голови Рад там, де хочуть працювати. Їм набридло існуюче двовладдя. А всі обрані люди — і в селі, і в місті, і в районі та області — повинні будуть виконувати те, що обіцяли виборцям. Вони сконсолідуються, знайдуть форми роботи і внесуть пропозиції щодо вдосконалення закону про місцеві органи влади.

— Що для вас важливіше — власне «я» чи громадянський мир у державі?

— Я, може, не задовільню вас відповіддю. Гадаю, що запитання виникло у зв'язку з моїм рішенням не пропонувати свою кандидатуру на Голову Верховної Ради, якщо буду зареєстрований кандидатом у Президенти. У цьому зв'язку хотів би розвіяти думку, нібито тільки Плющ може в парламенті консолідувати, згуртувати чи якось примирити полярні сили, які існували в складі старої Верховної Ради і, напевне, будуть у новообраній. Я так ніколи не думав. Глибоко переконаний, що в когось може вийти значно краще, ніж було в мене.

Признаюся, до 12 квітня я й не задумувався над тим, чи висуватися претендентом на кандидата в Президенти. Бо допускав можливість, що Верховна Рада 300 голосами проголосує за те, щоб прем'єр-міністр був главою виконавчої влади. Я переконаний, що виконавча влада сильна тоді, коли вона зосереджена в одних руках. І це ми винні, парламент і Президент, що не до кінця додумали механізм, співвідношення і розподіл функцій законодавчої та виконавчої влади. Те, що можна зробити в Києві, не завжди можна зробити в районі, області, місті...

Я побачив, що є у нас такі політики, які хочуть скористатися ситуацією, що склалася, а потім може статися непередбачене. Враховуючи це, 18 квітня протягом чотиригодинної розмови кілька разів запитував Леоніда Макаровича, чи буде він висувати свою кандидатуру на президентські вибори. І коли він відповів, що ні, я повідомив, що приймаю рішення балотуватись. А вчора ввечері почув, що і Леонід Макарович розпочинає цю кампанію. У нього це якось виходить: сьогодні — одне, завтра — інше. Я ж такого ніколи не робив і не робитиму. Такий я — прямий, як рейка.

— Що в політичній перспективі України викликає ваше занепокоєння?

— У мене викликає занепокоєння те, чи не загальмуємо дискусіями навколо політичних реформ реформи економічні, без яких не подолати кризового стану. Ми повинні завершити політичні реформи, щоб відкрити широкий шлях економічним. До цього нас уже люди підштовхують. Подивіться, ми сьогодні були в колективі акціонерного товариства «Лінос», де 4500 працівників. У них же очі сяють надією, бо бачать добру перспективу, хоча є ще багато труднощів. А якби завтра цьому колективу дати все для того, щоб люди працювали на повну силу, могли для себе котеджі будувати...

Люди повірили в реформи, але такі, які створюють робочі місця, дають можливість відчути себе господарями засобів виробництва і результатів своєї праці.

У нас в Україні є 2,5 тисячі спільних підприємств, в тому числі понад 1,5 тисячі таких, що займаються виробничою діяльністю. Мені доводилося бувати на подібних підприємствах, де працює від 25 до 1000 чоловік. Скрізь чуємо одне: слава Богу, що дожили до цього, приємно працювати, є хороші технології, перспективи, бачимо конкретні наслідки. Наші люди зробили б удвічі-втричі більше, якби їм тільки створити належні умови.

А тим часом у Києві численні урядові структури мало чим відрізняються від колишніх великих московських. Вони вже зрозуміли, що таке реформи, чим вони їм загрожують. Бо ж не зможуть по-старому керувати: «оце дам, а цього — ні», «це дозволено, а це заборонено»... А що діється в низах? Там бачать, що вже треба щось робити, працювати, а не просто командувати. А контроль може бути тільки у формі податку. Отримав прибуток у карбованцях чи доларах — віддай певну частку державі. В усьому іншому виробник діє самостійно. Якщо держава хоче розмістити у мене замовлення, я його виконаю. Не хоче у мене — буде розміщувати в іншого.

— Як ви розцінюєте свій шанс перемогти на президентських виборах?

— Перші висування мене колективами виборців дали деяке натхнення. Понад 35 зборів пройшли і всюди з хорошими для мене результатами. Зателефонував директор машинобудівного заводу імені Петровського з Донецька і сказав, що вже давно не бачив такої одностайності. В той же час я не такий наївний, щоб думати, що маю більше шансів, ніж інші претенденти. Переконую себе в одному, що, включившись у цю кампанію, виконаю свій обов'язок, і мене ніхто не зможе щодо цього звинуватити.

— Яке ваше ставлення до федеративного устрою в Україні?

— Якщо ми будуємо демократичну, правову державу, то треба відповідно ставитися до поняття «унітарне», правильно його трактувати. Що стосується кордонів і єдиних державних правових інститутів, то це унітарне. А якщо унітарне синонім адміністративно-командного: що все йде тільки з центру, — то це несумісне з правовою державою.

Але цей процес повинен визріти. Якщо сьогодні наша національна економіка на 70 відсотків монопольна, то яку можна створити федерацію? Якщо розвиток продуктивних сил був такий, що дві третини [illegible] працювало на засоби виробництва, а не навпаки — на людину, то чи можна вести мову про повну федерацію?

Я один із тих, хто ще при існуючому Політбюро ЦК поїхав у Львів на Галицьку асамблею і заявив там прямо: робіть задумане об'єднання економіки західних областей. Це, як на мене, щось на зразок раднаргоспів. Тільки із задумів тієї асамблеї мало що вийшло.

Я такої думки. Якщо, йдучи до федералізації, використати форму типу раднаргоспів (а, мабуть, із цього треба починати), то тільки в межах 25 областей, не об'єднувати їх. У США є штати, один від іншого в 3—4 рази більші. Ламаючи щось у територіальному поділі, більше втратимо.

Отже, сама природа демократичної держави вбирає в себе федеральний устрій. Тільки до цього треба дійти цивілізовано, еволюційним шляхом. Ні в якому разі не революційним.

Редакційний коментар

ВАМ, НАРОДНИМ ОБРАНЦЯМ, І ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ

Частина новообраних народних депутатів написали звернення. До народу. До Президента. А по суті — до себе. Бо порушені в ньому питання підвладні лише законодавчому органу.

Наприкінці минулого тижня Укрінформ розповсюдив звернення 120 новообраних народних депутатів України до народу і Президента України. Документ цей надруковано в багатьох газетах. Депутати, зокрема, вважають, що статус Президента України на конституційному рівні не визначено, що нова Верховна Рада набере повноважень лише через місяць, а час не терпить і тому звертаються «до народу України, до всіх народних депутатів у цей критичний час оцінити серйозність політичної ситуації та її можливі наслідки. Закликаємо Президента України, до прийняття нової Конституції України, в рамках своїх повноважень зупинити чинність п.3 Закону України «Про дострокові вибори Верховної Ради України і Президента України» від 24 вересня 1993 року та чинність п.2 Постанови Верховної Ради України від 3 лютого 1994 року «Про введення в дію Закону України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування».

Одне слово, на думку депутатів, слід перенести і строки виборів Президента, і місцевих Рад.

Має право на існування така точка зору? Безперечно. Навіть якби її висловили не 120, а один народний депутат. Навіть один виборець. Чи має вона під собою якийсь грунт? Теж безперечно.

І все ж згадуване звернення народних депутатів викликає і певні сумніви. Якими теж маємо право поділитися з читачами.

Народний депутат України Віктор Шишкін вважає: твердження про те, що статус Президента України не визначено на конституційному рівні, не відповідає дійсності. Статус Президента визначено главою 12[1] Конституції України та Законом «Про Президента України». Ці положення діють ще з 1991 року. І Президент України виконує свої конституційні повноваження, керуючись цим статусом майже 2,5 року.

А заклик до Президента зупинити чинність окремих положень кількох законів зовсім, як це м'якше б висловитись, не того... Бо не має Президент таких повноважень. І підштовхувати голову держави і виконавчої влади замінити собою законодавчий орган — це підштовхувати, по суті, до державного перевороту.

Слава Богу, наш Президент — зважений політик і таким шляхом не піде. Є інший шлях. Для того і люди й обирають народних депутатів України, Верховну Раду, щоб вони вирішували всі законодавчі питання. В тому числі й порушені у згадуваному зверненні. Отже, шановні народні обранці, не хтось за вас розв'язуватиме такі проблеми, а ви самі. Вам зважувати, дасть користь чи ні перенесення строків цих виборів, коли політичні партії та інші сили вже назвали претендентів на кандидатів у Президенти, коли називають і людей, які балотуватимуться на посади голів і депутатів місцевих Рад.

Повноваження нових народних депутатів України відповідно до статті 14 п.12 Закону України «Про вибори народних депутатів України» вже визначено Центрвиборчкомом. Отже, не «через місяць», а за кілька днів, на своїй першій сесії, нова Верховна Рада повністю вступить у свої законні права. Вона й розставить крапки над «і» у порушеній, безперечно важливій для держави, проблемі.

На жаль, Укрінформ розповсюдив згадуване звернення без підписів самих народних депутатів. Тільки вказано «підписано 120-ма народними депутатами України з 20 областей і Республіки Крим».

У самому Укрінформі ми ані оригіналу, ані ксерокопії документа з підписами не побачили. Нас лише запевнив один з керівників інформагентства, Юрій Романюк, що він бачив це звернення з підписами. Не беручи під сумнів добросовісність колег, ми, як редакція газети Верховної Ради, теж хотіли б їх бодай побачити. Хоча б тому, що вже не перший рік працюємо з таким складним і багатопартійним органом, яким є шановна Верховна Рада. І потрапляли у всякі ситуації.

І все ж, повторюємо, суть не в тому, бачив хтось той документ повністю чи ні. Істотне те, що народні депутати не Президенту видали наряд, а по суті, самі собі. Їм, законодавцям, обраним у нелегкій боротьбі, його й виконувати. Тобто приймати нелегкі рішення.

ЯК РЕФОРМУВАТИ ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО

Зміни соціального складу суспільства, що відбуваються в Україні, нові відносини власності, пропорції цін та інші процеси визначають потребу реформування галузі житлового будівництва. Сформована в колишні роки система забезпечення населення житлом вже не відповідає умовам, що склалися, не досягає своєї мети. Обсяги житлового будівництва неухильно скорочуються, а кількість тих, хто має потребу в житлі, зростає дедалі скоріше, що додає ґрунту для соціальних конфліктів.

Якнайскоріше подолання спаду в житловому будівництві важливе не тільки із соціального боку, але й з економічного погляду. Відомо, що стан житлового будівництва є барометром стану економіки — піднесення в житловому будівництві забезпечує піднесення всієї економіки. Крім того, будівництво, де потрібна велика кількість некваліфікованих робітників, завжди було найкращою сферою зайнятості населення в період загрозливого безробіття.

Основу колишньої житлової політики краще за всіх сформулював свого часу М.Хрущов, який, оглянувши виставний зразок американського односімейного будинку і дізнавшись, що він з дерева й розрахований на чверть століття експлуатації, заявив, що ми будуватимемо з каменю і на віки. З тих пір так і будуємо. Чудовим прикладом такого підходу є московські (та інші) Черьомушки, з якими тепер, по 30-ти роках, не знають, що робити, — сучасним стандартам вони не відповідають, а строки служби «вічних» будинків ще не сплили. Їх реконструкція коштуватиме чи не стільки ж, що й будівництво нових.

Так сам по собі сконав один з основних принципів старої житлової політики. Життя само здійснило відоме гасло застійних часів: «Економіка має бути економна». Це спричинює зміни всіх підходів у житловому будівництві, починаючи з будматеріалів та закінчуючи фінансуванням. Наявну промисловість будматеріалів засновано на неефективному використанні великої кількості дешевої енергії. Неекономічність, висока енергоємність та нераціональність вироблюваної продукції прирікає більшість залізобетонних заводів на вмирання протягом двох-трьох найближчих років. Тож за цей час має бути створена основа нової будівельної промисловості, покликаної задовольняти потреби людей в житлі, а не виконувати план з будівництва житла, що не одне й те ж.

Найближчими роками в будівництві житла дістане розвиток будівництво односімейних будинків, а також каркасних будинків, планування яких легко змінюється залежно від потреб замовника. Будівельні організації орієнтуватимуться на місцеві джерела сировини й виробництва, прагнучи скорочувати будь-які транспортні витрати. Тому основними будівельними матеріалами стануть природне каміння, цегла, дерево. Мабуть, краще за інших до роботи за таких умов готові сільські будівельники.

Державне забезпечення житлом виявилось неспроможним. У переважній більшості країн система забезпечення житлом заснована на державній підтримці будівництва і купівлі житла. Це дозволяє використовувати кошти, що виділяються бюджетом, з найбільшою ефективністю, і в той же час забезпечує людям можливість не тільки мати житло, а й покращувати свої житлові умови.

Указані зміни принципів будівництва й забезпечення житлом визначають зміни форм володіння ним. Основною формою стає індивідуальне володіння будинком чи квартирою, як правило, в складі кондомініуму чи кооперативу.

Нове для нас поняття кондомініуму найближчим часом посяде основне місце у сфері житла. Кондомініум — це квартира в багатоповерховому будинку чи будинок у комплексі теж односімейних будинків. На відміну від традиційного ЖБК, кондомініум є приватним комерційним підприємством, яке одержує ділянку для забудови, вирішує, що будувати, шукає джерела фінансування та затверджує проект забудови, зводить не тільки житлові будинки, але й готелі, ресторани, інші об'єкти, може продавати частину своєї власності. Проте комерційна діяльність кондомініуму не є основною сферою його діяльності. Виручені кошти йдуть на благоустрій території, утримання житлового фонду, оплату експлуатаційних витрат.

Кондомініум може мати залу з пральними машинами й сушилками, басейн та лазню, спеціально відведені місця на галявинах з грилями і лавки для пікніків. Все це надається мешканцям безплатно чи, точніше, входить до загальної суми ренти. Зміни торкнуться й кооперативного житла. Його споруджуватимуть корпорації, що володіють всією власністю, а власник кооперативної квартири має бути тримачем акцій цієї корпорації.

Розвиток вказаних форм суттєво змінить роль держави в забезпеченні населення житлом — держава не забезпечує житлом (цей обов'язок зберігається тільки відносно до малоімущих), а допомагає у будівництві, в купівлі та експлуатації житла. Тим самим зменшується бюджетне навантаження, але міцність й корисність системи житлового фінансування прямо залежить від допомоги з боку уряду й фінансових установ. Незважаючи на залучення до сфери фінансування житлового будівництва коштів позабюджетних фондів, страхових, інвестиційних організацій, коштів приватних власників, нагромаджуваних у спеціальних будівельних касах й ін., держава неодмінно має грати роль гарантованого джерела фінансування в приватному фінансуванні, як сьогодні.

Основним джерелом фінансування житлового будівництва буде позика, точніше, два типи позик, які є основою ринку житла — будівельна позика й житлова.

Будівельну позику бере підрядна фірма (чи інший забудовник) строком на 1,5 — 2 роки для спорудження житла. Форма цього кредиту різна, зокрема він може бути заставним, тобто іпотечним, що сьогодні є найбільш прийнятною формою. Ці кошти використовують на купівлю ділянки для забудови, виконання проектних та будівельних робіт. Збудоване житло реалізують населенню і за рахунок виручених коштів сплачують позику.

Населення купує таке житло за рахунок житлової позики (іпотечного кредиту). Придбаний будинок чи квартира служить забезпеченням цієї позики, а сама позика сплачується протягом 10 — 15 років. Суттєво те, що покупець стає власником житла і, якщо дозволяють матеріальні умови, може перепродати його разом із заставою, а самому перебратися в інший будинок чи квартиру.

Нагромадження населення на купівлю житла є одним з найміцніших інвестиційних ресурсів держави, а також стимулом до високопродуктивної праці й прагнення до високих заробітків. Тому держава заохочує накопичення коштів для купівлі житла, формує та підтримує систему іпотечного кредитування будівництва й купівлі житла, забезпечує збереження вказаних коштів від знецінювання. В той же час система іпотечного кредитування нерухомості, яка забезпечує фінансування житлової сфери, — найміцніший антиінфляційний механізм, створення якого в Україні є важливою основою подолання економічного спаду.

Сергій ВАНЮШКІН,
кандидат технічних наук, президент Кримського іпотечного фонду.

До уваги уряду

Рятуймося!

На других обласних зборах селян Волині, де розглядалося питання про соціально-економічну ситуацію на селі та шляхи її розв'язання, називали цифри, наводили приклади, які свідчать, що селян Волині доведено сьогодні до відчаю. Це та критична межа, за якою ситуація може бути некерована.

Держава заборгувала господарствам області за продану в 1993 році продукцію рослинництва і тваринництва понад 200 мільярдів карбованців. І цей борг зростає. В багатьох селах заробітну плату, що є найнижча і не забезпечує мінімальних потреб людей, видавали ще в вересні-жовтні минулого року. За що жити? Майже у 300 селах області немає доріг з твердим покриттям, у 60 селах — найпотрібніших магазинів, у 139 — медпунктів, амбулаторій. У житловому фонді 162 сіл немає телефонного зв'язку, більшість сіл не має дитячих дошкільних закладів, з районними центрами — автобусного сполучення... Тому не дивно, що у виступах було чути страх: «Держава поставила нас на коліна! Рятуймо село самі! Інакше пропадемо!»

Справді, жахлива ситуація: різко падає виробництво сільськогосподарської продукції. Зерна торік вирощено на 96 тисяч тонн менше, ніж у попередньому, реалізація худоби і птиці впала на 13,6 тисячі тонн, виробництво молока — на 65,6 тисячі тонн, виробництво яєць — на 23 мільйони штук. В 1993 році поголів'я великої рогатої худоби зменшилося на 57 тисяч голів, свиней — на 18 тисяч, овець — на 19 тисяч, птиці — на 278 тисяч голів. Зменшення виробництва сільськогосподарської продукції негативно вплинуло на стан справ з випуском продовольчих товарів. Виробництво основних видів продовольства зменшилося на 15—45 відсотків і впало до рівня вісімдесятих років, хлібобулочних виробів — до рівня 1970 року, цукру і борошна — до рівня 1965 року. Як жити далі? Що робити? Учасники зборів висловлювали ділові пропозиції щодо шляхів виходу з цієї кризи. Потрібно відмінити теперішню систему відрахувань та оподаткування, встановити єдиний вид податку у формі плати за землю, надати селу пільгові позики. Держава має вкладати з селом контракти на продаж хліба, м'яса, молока, цукру... Селяни мусять мати тверду гарантію, що їхню продукцію куплять, вчасно дадуть за неї гроші. Слід забезпечити селянина пальним за помірними цінами. Пропаде село — не буде й держави.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Отакої!

САМ СОБІ ГОЛОВА...

Таке враження, що у Рівному вже ніхто нічого не робить — усі на базарі. В районі центрального міського ринку пройти неможливо, бо «коробейники» вже не тільки витіснили «снікерсами» і китайським лахміттям з прилавків басівкутських бабусь з морквичкою та квасолею, а й загатили усі довколишні вулиці. У спеку і в морози, під дощем і снігом незворушно стоять «бізнесмени», а перед ними на прилавках чи просто на ящиках з-під молока, поцуплених у найближчому «Гастрономі», чи навіть на тротуарі — все, що випускає українська і зарубіжна легка і харчова промисловість. А в магазинах — порожньо, як у торбі жебрака.

На чорт зна-що, одне слово, перетворили міський ринок «коробейники». А під'їзди найближчих будинків — пардон, на туалети. І люди заволали: «Рятуйте!» І не лише заволали, а й почали брати міську управу за грудки. А міська управа в особі її голови пана Володимира Мороза майже уважно вислухала скарги і, наперекір волі депутатів міськради, прийняла геніальне рішення: переселити «коробейників»... на кількасот метрів далі — під стадіон, де розташовані спортивні майданчики, де дитячий садок санаторного типу, де житлові будинки, в тому числі й незрячих інвалідів...

Двічі намагалася зробити цю «операцію» міська влада, але люди й санітарна служба не дозволяли. Втретє — вже новий голова пан Мороз — видно з усього, вирішив іти до кінця. Сміливо кинув на ліквідацію спортмайданчиків технічні засоби, а коли вийшли і запротестували мешканці найближчих будинків, прислав міліцію. З кийками. Вгодований міліцейський начальник у розстебнутому кожусі без погонів заявив народові: «Наказ виконаємо, не зупинимося ні перед чим, коли треба буде...»

Тепер чиновники міської управи будуть на коні: це ж скільки всього можна буде «разрешать» — кіоск чи лоток поставити, сітку для складування товару, персональний прилавок... Одне слово, пан Мороз, видно послуговувався прислів'ям: «Сало — сила, спорт — могила». Ось як.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Черепиця — на конвеєрі

Представник Президента в Київській області І.Капштик розпорядився безоплатно передати незавершене протягом 7 років будівництво Обухівського заводу стінових матеріалів і цеху порожнистих бетонів у власність госпрозрахункового об'єднання «Київбудматеріали».

А спільне українсько-канадське підприємство «Будівельні матеріали Трипілля» вже розпочало на ньому монтаж устаткування французької технології для виготовлення щороку 10 мільйонів штук черепиці та 60 мільйонів — керамічної цегли. Інвестуватиме це будівництво канадська фірма «Консультек Лтд», очолювана президентом Юрієм Охрімом.

Як передбачено, перші мільйони високоякісної черепиці та керамічної цегли одержать будівельники Київщини в цьому році.

Михайло СКОРИК.

КРИМ В УКРАЇНІ:

проблеми взаємовідносин

Події у Республіці Крим і навколо неї стають дедалі важливішим чинником загальноукраїнського політичного життя, і об'єктом пильної уваги на міжрегіональному і міжнародному рівні. На наших очах ситуація в Криму (поки що у політичному вимірі) більше і більше набуває ознак **стратегічної проблеми, розв'язання якої, може статися, обернеться важкими випробуваннями не лише для України чи її сусідів, а й для світового співтовариства.**

Часто можна почути нарікання на начебто фатальну помилку, якою, на думку деяких політиків та аналітиків, стало відновлення кримської автономії. Розцінюють її і як приховану зраду української державності, і як результат змови партноменклатури тощо. Але навряд чи буде правильно зводити відновлення кримської автономії до свавілля і недалекоглядності окремих політиків. Треба пам'ятати, що тоді, на початку 1991 року, перед керівництвом України стояли дві проблеми.

По-перше, в січні 1991 р. відбувся всекримський референдум, який чітко визначив позитивне ставлення кримчан до самої ідеї автономії. Це треба було враховувати, принаймні напередодні березневого всесоюзного референдуму і всеукраїнського опитування. Верховна Рада України під керівництвом Л. Кравчука намагалася забезпечити якомога ширшу соціальну базу для збереження політичного впливу на ситуацію по всій території республіки, не припустивши втрати контролю над нею на користь московських політиків.

По-друге, українським політикам було зрозуміло: якщо вони не зможуть швидко знайти компроміс, перш за все з Кримом, то у події втрутяться союзні структури, й тоді,безумовно, під загрозою опиниться територіальна цілісність України, нещодавно підтверджена в Декларації про державний суверенітет.

Прийняття Верховною радою Криму Конституції у травні 1992 р. і призначення загальнокримського референдуму стало апофеозом протистояння. Рішучий опір керівництва України, з одного боку, а з іншого — тиск проросійського Республіканського Руху Криму зумовили велику вірогідність соціального конфлікту. І саме виважена позиція Президії ВР Криму та її голови М.Багрова дала можливість перевести розв'язання проблеми у переговорне русло, результатом чого стали мораторій на референдум і прийняття Закону України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим».

Змінена згідно з цим законом Конституція Криму була прийнята 25 вересня 1992 р. Саме тоді й зав'язалася певна політична інтрига навколо того, чи діє Закон про розмежування повноважень, чи ні. З одного боку, Верховна Рада України вже не поверталася до питання відповідності Конституції Криму Конституції України. З іншого, Президент України двічі у залі засідань Верховної Ради заявляв, що Закон про розмежування повноважень діє. До того ж ще не створено Конституційний Суд України, який і мав би займатися відповідними питаннями.

На цій основі йшла розбудова органів державної влади Криму. Саме вересневою Конституцією передбачено посаду Президента Криму. Але до з'ясування того, чи відповідають її положення Основному Закону України повернулися лише через 15 місяців, у грудні 1993 р., коли в розпалі була кампанія з виборів Президента Криму. Це свідчило, на наш погляд, про намагання керівництва держави зберегти для себе свободу політичного і юридичного маневру в разі неконституційних, екстремістських дій кримських керівних структур. З іншого боку, в особі М.Багрова Київ бачив виваженого політика, схильного до розумних компромісів, здатного тримати ситуацію в Криму під контролем.

М.Багров послідовно проводив лінію на розширення саме економічних повноважень Криму, безумовно визнаючи його за складову частину України. Він розумів, що просування шляхом економічних реформ:

дасть кримчанам реальне підтвердження корисності саме автономного статусу Криму;

політично ізолює екстремістські сили в Криму будь-якої геополітичної орієнтації;

послабить тиск на Президента України і на Крим з боку українських націонал-радикальних сил, що з великою підозрою ставляться до розвитку подій у Криму.

Саме з цією метою і був прийнятий Указ Президента України (червень 1993 р.) і підписаний протокол (жовтень 1993 р.) про реалізацію так званого режиму відкритої економіки (РВЕ) на території Республіки Крим. На їх основі було розроблено ряд принципових документів у соціально-економічній сфері, які значно розширяли повноваження Криму у складі України. **Але всі вони, на жаль, практично не стали керівництвом до дії саме через протиріччя з чинним законодавством. Проходження через Верховну Раду України документів про вільну економічну зону «Європа-центр» показало, що ідеї децентралізації економічної відповідальності не знайдуть підтримки серед більшості депутатів, котрі вже вступили у передвиборний марафон, у якому найбільш небезпечно бути звинуваченим у недостатній долі кондового патріотизму.**

Таким чином, М.Багров залишився перед своїми виборцями з колапсуючою кримською економікою, нереалізованими програмами економічних реформ і під перехресним обстрілом кримських і українських «патріотів». Вони свого добилися: оті отримали близького за політичними поглядами Президента, а ті надалі почуватимуться захисниками нації, бо в Криму, начебто, до влади прийшов опонент української державності, небезпечний зазіхач на цілісність України.

Навряд чи змінить ситуацію постанова Верховної Ради України від 24 лютого 1994 р., яка через півтора року після прийняття кримської конституції все ж таки наважилася визнати цілий ряд її положень за такі, що суперечать Конституції України. Це ж саме можна сказати й про звернення депутатів Верховної Ради до Президента України з вимогою забезпечити виконання Закону України «Про Представництво Президента України в Республіці Крим», яке пролунало лише через декілька тижнів після прийняття принципового рішення про ліквідацію інституту представників Президента з проведення наступних виборів місцевих органів влади і самоврядування.

Що ж далі? Начебто після того, як з політичної арени зійшов М.Багров у Києва не залишилося співрозмовника в політичному діалозі з Кримом. Але чи так це?

Крим репрезентує нині президент Ю.Мешков. Цікаво, що перший свій візит у цій якості він зробив саме до Києва. Але нічого нового в його пропозиціях не було: по суті вони містили прохання продовжити діалог саме з економічних питань, перш за все щодо реалізації тих важливих домовленостей, які були досягнуті раніше з М.Багровим.

Фактично, що прозирає у перших діях новообраного Президента, так це — наступництво. Ще по інерції залишається передвиборна риторика, зберігаються гасла. Але дедалі більше підтверджується загальна істина, що політичну владу легше завоювати, ніж утримати. А це за нашого кризового часу можливо лише за умов позитивних кроків до стабілізації в економічній сфері. Можна, звичайно, припустити, що такий перебіг подій Ю.Мешков сприймає як вимушений компроміс на нетривалий період по шляху до дійсної самостійності Криму. Але не має сумніву в об'єктивній потребі враховувати економічну ситуацію, зміни якої на краще безперечно залежать від економічної інтеграції Криму в Україну.

Зрозуміло, що в міру того, як в економіці Криму з'являтимуться зміни на краще, соціальна база підтримки найбільш радикальних кроків Ю.Мешкова у політичній сфері буде звужуватися. Адже більшість тих, хто голосував за Ю.Мешкова, робила це головним чином зі сподіванням змін на краще в соціально-економічній сфері.

Запрошення на посаду віце-прем'єра Криму Є.Сабурова свідчить про те, що у кримського президента вистачає розважливості у прийнятті найбільш відповідальних рішень. Відомий російський економіст-ринковик, який народився у Ялті, є, можливо, оптимальною кандидатурою на цю високу посаду. В нього імідж людини, яка займається лише проблемами економічних перетворень, зводячи особисті політичні амбіції до вимог забезпечення умов для реформ. Було б дуже добре,якби Є.Сабурову вдалося реалізувати в Криму проголошені ним плани, позитивний досвід півострова можна було б використати і в інших регіонах України.

Слід зауважити, що Є.Сабуров вже в перший день свого призначення Верховною Радою Криму заявив, що для реалізації його місії потрібна політична стабільність. І підкреслив, що на його думку, кордони України мають бути непорушні. До речі, тоді ж новий віце-прем'єр Криму звернувся з проханням до Президента України про надання йому українського громадянства.

Соціологічні опитування, проведені у Криму в лютому — березні 1994 р., показали, що призначення Є.Сабурова на посаду віце-прем'єра повністю підтримують 77,9 відсотка опитаних, частково — 9,4 відсотка, а не підтримують — лише 3,9 відсотка, тобто рейтинг нового віце-прем'єра дуже високий.

Поступово складається ситуація, в якій Є.Сабуров може стати компромісною фігурою у діалозі як представників старої і нової політичної еліти Криму, так і Сімферополя, і Києва. Це надає вагомі шанси всім учасникам політичного процесу і в досягненні злагоди, і в збереженні політичного обличчя перед своїми прихильниками.

Як відомо, 10 березня 1994 р. Ю.Мешков видав відомий указ про проведення опитування. Цікава така деталь. Мало хто звернув увагу саме на те, що центральна вимога його політичної програми — відміна мораторію на референдум про долю Республіки Крим — була замінена лише опитуванням, за формою близькою до референдуму. Цікаво й те, що коли на сесії Верховної Ради Криму до порядку денного було включено питання про відміну мораторію, то, за мовчазною згодою Ю.Мешкова, воно потонуло у процедурних хащах і навіть не обговорювалося.

Зі свого боку, Президент України оперативно зреагував на указ кримського президента, викресливши, по суті, з трьох питань призначеного опитування перші два, які скоріше потребують не опитування, а дорадчого референдуму, на проведення якого президент Криму права не має. **Але проти опитування (в урізаному обсязі) заперечень не було, тобто кримчани цілком легітимно можуть надати указам Ю.Мешкова з питань, що тимчасово не врегульовані законодавством Республіки Крим, силу закону. А це головне, що потрібно в організаційному плані команди Є.Сабурова для швидкого проведення реформ.**

Державний департамент США з цього приводу підкреслив, що Україна продемонструвала витримку з моменту обрання нового президента Криму в січні, а нове керівництво Криму також прагне зменшити конфронтацію і дало зрозуміти, що не домагається зміни статусу Криму. За кадром залишилося питання, чому схожі дії обласних Рад на Донеччині й Луганщині, що призначили свої опитування, не знайшли адекватної реакції українського керівництва. Це зайвий раз показує, що кримська проблема дедалі більше стає частиною ширшої проблеми — взаємовідносин центру й регіонів, тобто адміністративно-територіального устрою країни.

Цілком вірогідно, що в разі проведення виборів до місцевих органів влади у червні 1994 р. і обрання всім населенням голів обласних Рад, Україна отримає 25 «регіональних президентів», які вестимуть жорстку боротьбу за розширення власних повноважень. Враховуючи це, вже зараз слід зосередитися на розв'язанні найбільш принципових питань державного устрою, зберігаючи ініціативу за центральними органами влади.

Ситуація, що складається у Криму, потребує виважених дій як з боку Сімферополя, так і з боку Києва. Важливо зрозуміти, що ні в політичному, ні в економічному планах Росія зараз не в змозі приєднати до себе Крим. Безумовно, в політичній сфері тиск з боку Росії можливий. Але треба враховувати, що тут на заваді стоять і Тристороння заява України, США і Росії щодо ядерної зброї і надання гарантій безпеці України, і Гельсінський Акт, і негативна позиція щодо відокремлення Криму з боку багатьох сусідніх держав і, нарешті, внутрішня нестабільна ситуація в Росії.

Зовсім не йдеться про загострення стосунків між Києвом і Сімферополем, а навпаки — про їх цивілізоване врегулювання. Тому доцільно вести переговори з новим урядом Криму в особі Є.Сабурова з метою поліпшення взаємовідносин України і Криму. Базою для нього може стати розробка концепції та програм режиму відкритої економіки.

Слід повніше використати можливості, закладені у Законі «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим». Для цього потрібен новий нормативно-правовий механізм врегулювання статусу Криму, який усував би протиріччя і наслідки односторонніх дій будь-яких органів державної влади. Такий механізм може бути визначений нормативним документом між органами державної влади України і Республікою Крим про розмежування предметів ведення та взаємне делегування повноважень у розв'язанні соціальних, економічних і майнових питань. Зрозуміло, що у сфері міжнародної діяльності політика Криму має не суперечити Конституції України та її міжнародним зобов'язанням. Це, зокрема, фактично означає, що Республіка Крим не може розглядатись як суб'єкт міжнародного права. Безперечно, що Україна має виступити гарантом прав усіх народів і етнічних груп, котрі мешкають у Криму, можна припускати переважної орієнтації на будь-кого з них, розвиваючи прямі зв'язки з усіма громадськими організаціями депортованих народів, у тому числі з Меджлісом кримськотатарського народу.

Дедалі небезпечнішим стає зволікання з розв'язанням проблеми Чорноморського флоту і Севастополя. Масандрівські угоди (за всієї неоднозначності ставлення до них з боку різних політичних кіл) відкрили можливість для її розв'язання переговорним шляхом і дають шанс розв'язати цілу низку військових, майнових і фінансових питань. Втрата ініціативи з боку Києва призводить до входження в цей процес інших суб'єктів, зокрема Севастопольської міської Ради і самих офіцерів-чорноморців, що, мабуть, тільки дестабілізує ситуацію навколо флоту і міста.

Органи державної влади України мають враховувати, що перш за все з економічної точки зору Севастополь не може існувати лише як складова частина Республіки Крим. Його майбутнє пов'язане зі збереженням статусу міста центрального підпорядкування, що дає можливість багато краще розв'язувати економічні, фінансові й соціальні проблеми. Тому було б доцільно перевести в практичну площину прийняття Закону про статус міста Севастополя (зараз два його проекти, розроблені, відповідно, групою київських фахівців, міською держадміністрацією).

Важливим кроком стало призначення представника Президента України в Республіці Крим. Тепер на порядку денному, з нашого погляду, має бути укладення договору Севастопольської міської Ради і держадміністрації з Верховною Радою і урядом Криму про їхні взаємовідносини, що передбачено ст.7 (п.3, ч.2) Конституції Республіки Крим. Це дало б змогу завершити створення правового трикутника: Київ — Сімферополь — Севастополь, а його міцність значною мірою гарантувала б оптимальне розв'язання можливих проблем.

Україну і Крим ще не раз чатуватимуть серйозні випробування в економічній, соціальній і політичній сферах. Останній розвиток подій на півострові показує, що альтернативи розв'язанню тугих вузлів інакше, як шляхом діалогу, переговорів, немає. Тільки здоровий глузд, політична відповідальність за життя мільйонів людей, розуміння реалій сьогодення, добра воля в подоланні особистих політичних пристрастей і зайвої амбіційності є вірним дороговказом для всіх, хто причетний до проблем Криму й суверенної України в цілому.

С.ПИРОЖКОВ,
директор Національного інституту стратегічних досліджень, член-кореспондент Національної АН України.

1. «Ходіння» до трьох країн

Ми вже повідомили про візит офіційної делегації України на чолі з міністром закордонних справ Анатолієм Зленком до Ірану, Індії та В'єтнаму. З групою журналістів, які висвітлювали хід візиту, виїжджав і кореспондент «Голосу України», нотатки якого ми починаємо друкувати.

ІРАН

Є країни, у які закохуються, як у дівчину, з першого погляду. В Іран закохатися з першого погляду складно. Можливо, тому, що, як і всі іранські жінки, він закриває обличчя від сторонніх поглядів, а може бути й тому, що відчуваєш на собі чиюсь пильну увагу, яка позбавляє легкості й розкутості у спілкуванні.

Але те, що Схід — річ тонка, ми відчули вже в аеропорту. Офіційних осіб моментально розсадили по машинах і відправили на екскурсію до музею коштовностей, а журналісти й бізнесмени залишилися чекати на оформлення паспортів. Ця процедура затяглася на 2,5 години. Мабуть, представники влади з'ясовували, чи не пов'язаний хтось із журналістів з відомим Рушді.

— Не треба цьому дивуватися, — заспокоїв нас по дорозі до готелю «Хома» працівник посольства України в Ірані.

Саме він і розповів про ті суворі порядки в побуті й поведінці, які приписує ісламський фундаменталізм навіть гостям. Почнемо з того, що пиво в Ірані, не кажучи вже про міцніші напої, не дозволяється. Жінки мають ходити у довгих чорних шатах, які закривають ноги. Треба закривати й обличчя від чужих поглядів, використовувати косметику заборонено, жінки й чоловіки мають входити у автобус на різні двері. Вони так і їздять: у першому салоні — чоловіки, у другому — жінки... На сторожі перелічених та інших цінностей ісламського фундаменталізму — стражі ісламської революції. Вони можуть з'явитися за спиною іноземця несподівано. Так було, коли кореспондент Українського телебачення Василь Климчук і оператор Сергій Курилик вели зйомку у парку. Журналісти питалися дозволу на зйомку в людей, які відпочивали в парку, та тільки-но розпочали знімати водограї, з'явилися вони — стражі. Водій, котрий супроводжував нас, пояснив, що тут робимо. Стражі заспокоїлися, але один з них усе ж таки з'їздив з нами до місця зустрічі міністрів, щоб перевірити, хто ми. До речі, наш водій дуже часто вживав слово «мамну». Так часто, що ми зацікавилися його значенням. Водій, котрий дуже кепсько знав англійську, показав нам знак, який наші шофери називають — «цеглина». Ще красномовнішим був солдат, який охороняв близькі підступи до комплексу урядових будівель. Він вимовив «мамну» й для переконливості пересмикнув затвор автомата.

Для порушників «мамну» існує система покарань, з яких найм'якіше, мабуть, канчук. Крадіжки в Ірані рідкісні, бо злодієві першого разу відрубають кисть руки, другого — всю руку. Кажуть, що третього разу не буває. Ось чому в країні мало любителів ризикувати кінцівками.

Окрім системи заборон і покарань, в Ірані існує й система соціального захисту бідних верств населення. Вони отримують безкоштовні талони на одяг й продукти, тому старців у Тегерані ми не бачили.

Та й обвального безробіття у країні, де переміг ісламізм, немає. А от економіка Ірану серйозно підірвана минулою війною із сусіднім Іраком. Тому Іран шукає нові ринки збуту нафти й газу, які є основним джерелом поповнення державної скарбниці. Офіційні візитери з України вторували доріжку до Тегерана, підписавши низку угод, договорів, протоколів. Але жоден з цих документів не працює. Можливо, Україні просто не потрібен Іран з його нафтою й газом?

— Ні. Іран має стати для нас стратегічним партнером, — сказав голова правління акціонерного товариства «Нова» Віктор Стратієнко. — Ви спитаєте: чому? Ринок цієї країни відповідає нашим можливостям. **Приватні фірми України й Ірану готові до співробітництва, але його треба наповнити відповідними міждержавними документами: банківською угодою, про захист інвестицій, про оподаткування... Іранові потрібні карбамід, інші добрива, і наша фірма готова постачати їх на довгостроковій основі, але без допомоги українського уряду нам не обійтися.**

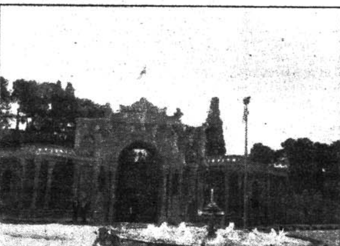
Але хоч як дивно, саме на урядовому рівні всі раніше підписані документи залишилися просто папером. Приклад? Іран більш як рік тому відкрив Україні кредитну лінію у 30 мільйонів доларів на поставки нафти й газу, але жодного грама з цього ми не одержали. Міністр нафти й газу Ірану пан Ага-заде з обуренням висловив свої претензії українській стороні за бездіяльність. І лише розважливість і дипломатичний хист Анатолія Зленка згладжували здивовані запитання іранської сторони: мовляв, що відбувається в Україні?

Розумію, що Анатолій Максимович прокладає не тільки дипломатичну стезю до країни, але й закладає підвалини економічного співробітництва. Але не розумію, чому галузеві міністерства, які зобов'язані розвивати його й мати з того вигоду для України, руйнують ці підвалини, створюють негативну думку про країну? Мабуть, не може й не хоче чиновник мати зайвий клопіт. То створюйте тоді умови для роботи приватним фірмам, зніміть непотрібні обмеження й заборони на зовнішньоекономічну діяльність — й торгівля піде. Адже недержавні підприємства ставлять на кін свій капітал, а тому не спатимуть.

Та й Україна потрібна тому ж Ірану, який закупив у нас «Таврії», потребує міндобрив, металу, зерна, придивляється до військової продукції. **Можливо, після цього візиту активізується діяльність міжурядової україно-іранської комісії з питань торговельно-економічного й науково-технічного співробітництва, про перше засідання якої найближчим часом домовився Анатолій Зленко зі своїм колегою — Алі Акбаром Велаяті. До речі, міністри обговорили й питання повернення в Україну наших громадян, полонених у афганській війні. Іранська сторона готова взяти активну участь у цьому процесі, але нині цьому заважає складна обстановка в Афганістані.**

Анатолій Зленко був прийнятий Президентом Ірану Акбаром Хашемі Рафсанджані, котрому передав листа Леоніда Кравчука із запрошенням відвідати Україну. Терміни візиту будуть уточнені пізніше.

Остання зустріч Анатолія Зленка й Алі Акбара Велаяті відбулася в невеликому, але затишному особняку українського посольства. Міністри під дощем перерізали стрічку, відкривши тим посольство офіційно. І всі відзначили: у дощ — це добре, це до добра. Дуже хочеться вірити в цю прикмету.

Олександр БІЛИК.

Фото автора.

Тегеран-94.

Продиктовано в номер

Ціни нижчі, якість вища

Учора в Миколаєві, а позавчора — в Києві відкрилися відділення корпорації «Комп'ютерленд», що є найбільшим у світі постачальником комп'ютерної техніки. База фірми — у Каліфорнії, а подібні відділення є у 60 країнах світу. Минулого року прибутки корпорації становили понад 3 млрд. доларів. Генеральний директор «Комп'ютерленду» в Україні І.Переверзєв заявив на презентації, що ціни на комп'ютери в Україні повинні відповідати купівельній спроможності, отож «Комп'ютерленд» постійно знижуватиме ціни й підвищуватиме якість сервісу.

Проект на 100 мільйонів і проектики на 20

За пропозицією Міжнародного центру приватизації, інвестицій та менеджменту, у роботі міжнародної конференції на тему «Стан економічних реформ в Україні та ефективність допомоги Заходу» взяли участь члени німецького бундестагу, представники фонду Ф.Еберта і Світового банку.

За словами депутата бундестагу Г.Ерлера, цього року допомога Україні від Німеччини становить 25 мільйонів німецьких марок, що втричі менше, ніж Російській Федерації. Проте ефективність капіталовкладень вкрай незадовільна через відсутність концепції пріоритетів на ринках Східної та Центральної Європи і незадовільний макроекономічний клімат у країнах цих регіонів.

Такої ж думки і завідувач відділу економіки Світового банку А.Зейлон, котрий вважає, що Світовий банк за сприятливих політичних та економічних обставин міг би вкладати в економіку України до 100 мільйонів доларів на рік, проте через невизначеність у намірах українського уряду доводиться обмежуватись інвестиційними проектами вартістю 20—30 мільйонів доларів США.

Зі злим наміром

Співробітники Служби безпеки України провели в Маріуполі операцію із захоплення та викриття групи іноземних громадян, які мали намір здійснити в Москві акт міжнародного тероризму. Для цього вони виготовили потужні вибухові пристрої. Багато деталей операції поки що не підлягають розголошенню, та, як заявив заступник начальника управління СБУ по Донецькій області Д.Чорноусенко, встановлено, що прямим наміром затриманих було вчинення терористичного акту в одному з посольств, розташованому в столиці Росії.

Буде коаліція трьох

Згідно з попередніми результатами виборів до другої палати голландського парламенту лідирує в ньому тепер Партія праці — 37 місць із 150. Друга партія правлячої коаліції — Християнсько-демократичний заклик — втратила 20 місць і має тепер 34 депутати. Найбільші опозиційні партії, Народна партія за свободу і демократію та Демократи-66, мають відповідно 31 і 24 депутатських місця.

Отож, формування нового уряду на попередній основі із соціал-демократів та християнських демократів навряд чи можливе. Швидше за все тепер ітиметься про створення трипартійної коаліції. Поки що ніхто не може з певністю сказати, хто до неї увійде. Тим часом МЗС Нідерландів повідомило, що кандидатуру прем'єр-міністра країни Р.Любберса, котрий подав у відставку, буде пропоновано на пост голови Європейської Комісії.

Тільки результати

Футбол. Товариський матч. Національна збірна України — олімпійська збірна України. 2:1. Голи: Кардаш, 12 (0:1), Ковалець, 29 (1:1), Шкапенко, 66 (2:1).

Першість країни. Друга ліга. 31 тур. «Титан» — «Чайка» — 0:1, «Меліоратор» — «Вовковець» — 1:0, «Таврія» — «Дружба» — 1:0, «Чорноморець-2» — «Азовець» — 1:0, «Медіта» — «Газовик» — 0:0, «Бажановець» — «Галичина» — 2:0, «Вагонобудівник» — «Дністер» — 0:1, «Динамо» — «Зірка-Нібас» — 1:1, «Металург» — «Рось» — 0:1, «Шахтар» — ФК «Бориспіль» — 0:1.

Баскетбол. Чемпіонат країни. Чоловіки. «Плей-оф». Другий матч. «Будівельник» — ЦСК ЗСУ — 107:76.

Справа Бойчишина: пошук триває

Як уже повідомлялося, за фактом зникнення заступника голови Народного Руху України Михайла Бойчишина прокуратурою міста 18 січня цього року порушено кримінальну справу. Ведеться слідство.

Днем раніше Радянським РУВС Києва порушено кримінальну справу за фактом хуліганських дій, вчинених двома невідомими 15 січня 1994 року в приміщенні Руху.

У столиці, а також Львівській та Одеській областях, для з'ясування всіх обставин події створено слідчо-оперативні групи, у складі яких — працівники прокуратури, служби безпеки та міліції.

Пошукові роботи тривають: у Києві обстежено десятки тисяч об'єктів, зокрема залізниці, лісопаркові масиви, водойми. Опитано сотні свідків. Аналогічна робота проводилась у Львові, де раніше мешкав і працював потерпілий. Тут з однієї поштової скриньки вилучено паспорт М.І.Бойчишина. Слідча група звертається з проханням до тих, хто знайшов паспорт, сповістити про себе в міліцію. Також просимо відгукнутися людину, яка телефонувала Бойчишину 15 січня 1994 року о 19 годині 40 хвилин.

Пошук ведеться за кількома версіями. Зокрема, і у зв'язку з його участю у виборчій кампанії, фінансовими стосунками з представниками ділових кіл, можливими протиправними діями з боку злочинних угруповань, а також за припущеннями Станіслава Гусака з Мінська (таку інформацію поширив Рух-прес 13 квітня) про причетність до зникнення Бойчишина спецслужб Росії, оскільки останній збирався провести в Києві міжнародну конференцію з Балто-Чорноморського нафтового колектора.

Ще раз звертаємося до всіх громадян, які можуть сповістити будь-яку інформацію про обставини зникнення Михайла Ілліровича Бойчишина, звернутися у найближчий відділ міліції.

Прес-група прокуратури міста Києва.

Про характер у контракті забули

Не секрет, що з нашими моряками, які за контрактовою системою найму працюють на суднах під іноземними прапорами, нерідко поводяться, м'яко кажучи, не толерантно: платять зарплату нижчу і з затримкою, змушують виконувати роботу понад обумовлені в контракті обов'язки. Наші моряки терплять все, щоб не втратити роботу, яку оплачують, хоч і важко зароблену, але валютою.

Аж ось вісім українських моряків, що уклали контракт з власником грецького судна «Сі Файтер», зафрахтованого однією з американських компаній, терпіти не схотіли.

Як повідомила прес-служба Центральної ради профспілок працівників морського транспорту України, три місяці поспіль моряки не отримували заробітної плати. Неодноразові нагадування судновласникові про ненормальність такої ситуації не дали результатів. І тоді скривджені звернулися по допомогу до своєї профспілки. До Миколаївського морського порту, де стояв «Сі Файтер», спішно виїхали представники Центральної ради Сергій Барба та Георгій Козлов. Вони звернулися до адміністрації порту з проханням затримати судно до тих пір, поки не буде встановлено справедливість. Начальник порту Валерій Хабаров, заручившись підтримкою інших портовиків, пішов назустріч. І вже завантажений «Сі Файтер» застряг у Миколаєві. Про тимчасовий арешт та його причини повідомили власникові. Той незабаром відгукнувся факсом: свою провину визнаємо, вибачаємося, терміново все владнаємо. І справді, зарплату морякам видали. Саме ж судно пішло курсом до США.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Військо

ТОРІК ДОДОМУ НЕ ВІДПУСТИЛИ, ЧИ ПРИЗВУТЬ З ДОМУ?

Торік восени юнаки, відслуживши встановлені законом 18 місяців, збиралися додому, будуючи плани на роботу чи навчання. А батьки, виглядаючи своїх дітей ці півтора року, уже діставали припаси харчів, щоб зустріти їх за традиційними столами. І раптом, як грім серед ясного неба, — служити до весни! Чи варто казати, що діялося в серцях батьків і їх дітей. Лише той, хто служив строкову і сам чекав «дембеля», як нового пришестя, може це уявити. Та хоч би як там було, «дембелі» дослужили до нинішньої весни. У Міністерстві оборони запевняють, що «процес звільнення солдатів весняного призову 1992 року триває згідно з планом — останній з них залишить свою частину до 3 травня».

Хочеться вірити! І не так заради заспокоєння тих, хто звільняється, як тих, кого нині призивають стати до солдатського чи матроського строю. Чи не втрачають віри теперішні призовники до держави, її окремих інститутів, має показати весняний призов.

Україна, як стверджують у тому ж Міністерстві оборони, має надзвичайно великий призовний контингент — більш як 800 тисяч юнаків, котрі могли б стати у стрій військовиків. Але призов до війська — проблема. Нинішнє законодавство «залишає» армії з цієї кількості лише 12 відсотків...

А як ці, даруйте, 12 відсотків — поспішають на призовні пункти чи не дуже? Редакція доручила своїм власним кореспондентам з'ясувати це на місцях. Вони передають.

Михайло ВАСИЛАШКО з Хмельницького:

— Захищати свій край, землю, жінку і дітей — то вважалося завжди, ще з козацьких часів, честю і доблестю сильної статі Поділля. І ці добрі традиції не нівелювалися у Хмельницькому. Міський військовий комісаріат, як повідомив полковник Валерій Хвостиченко, успішно виконав план набору призовників минулих весни та осені, немає проблем і цього року. Весняні замовлення військових частин і підрозділів практично виконано. І от 22 квітня військкомат влаштував загальноміське свято проводів юнаків до армії. Багато трудових колективів не тільки запевняють призовників у майбутньому працевлаштуванні, а й оголошують про відкриття майбутнім воїнам спеціальних грошових рахунків з відповідним страхуванням від інфляції. До цієї події провели велику роз'яснювальну роботу і релігійні общини, громадськість. Як результат, за півтора року тільки один юнак висловив бажання пройти альтернативну службу.

Віталій МАКСЮТЕНКО з Сум:

— За результатами минулорічного осіннього призову на Сумщині кожний третій призовник за станом здоров'я, з'ясувалося, нездатний нести військову службу в мирний час. Приблизно такий відсоток відсіву прогнозують і нинішньої весняної кампанії. Ця загрозлива тенденція за наявного стану екології, охорони здоров'я дітей і підлітків, харчування, як вважають в облвійськкоматі, збережеться й надалі.

Зате з такою пошестю, як ухилення від дійсної військової служби, боротьба провадиться успішно. Тут не обмежуються профілактичною, роз'яснювальною роботою. У деяких випадках до особливо злісних «ухильників» вживають заходів кримінального покарання. Так, щойно винесено вирок — півтора року позбавлення волі — Дмитрові Горбильову, 1973 року народження, який уперто нехтував свій громадянський обов'язок. А разом тепер в області розглядають 38 кримінальних справ на осіб, котрі восени без поважних причин не з'явилися на призовні дільниці. Як наслідок, кількість порушників зменшилася вчетверо.

Свого часу багато списів було зламано довкола питання про альтернативну військову службу. Але, як свідчить життя, побоювання, що така новація підірве обороноздатність країни, були марні. Принаймні, поки що обласна комісія розглядає лише дві заяви з відповідними проханнями.

Лідія ТИТАРЕНКО з Черкас:

— Більш як 80 відсотків юнаків Черкащини, котрих призивають цієї весни до лав української армії, пройшли медичні комісії при облвійськкоматі. З 10 травня розпочнеться регулярне відправлення молодого поповнення до військових частин. Кожний третій призовник області має військово-технічну спеціальність, і обласна призовна комісія за можливості враховує бажання майбутнього воїна служити в тих чи тих родах військ, зважає також на його сімейне становище.

Якщо віросповідання призовника не дозволяє йому брати до рук зброю і на це є відповідні документи — обласна комісія пропонує такі варіанти альтернативної служби: роботу санітарами у лікарнях, дитячих санаторіях або працю в окремих галузях сільського господарства. В області поки що десятеро альтернативників.

Сергій МЕЛЬНИЧУК з Рівного:

— Перші кілька груп юнаків з Рівненщини відправлено до місць строкової служби. Ясна річ, що служитимуть вони в межах України.

— Призовні комісії, — розповів обласний військовий комісар полковник Віктор Говорін, — діють у тісній взаємодії з місцевими органами влади. Представник Президента на Рівненщині Роман Василишин видав розпорядження, яким чітко визначено коло обов'язків усіх причетних до цієї важливої справи осіб.

Чи є проблеми з призовом на службу юнаків? Звичайно, є. Скрутно з фінансуванням, що негативно позначається на підготовці спеціалістів, військкомат ще не розрахувався за минулорічні послуги медичної комісії.

— Але, — оптимістично закінчив розмову полковник Говорін, — зробимо все від нас залежне, щоб план весняного призову виконати.

Микола КОСИЙ з Харкова:

— Більш як 150 призовників Харкова і Харківської області вже стали новобранцями весняного призову 1994 року. Раніше Радянську Армію щовесни поповнювали 7—8 тисяч юнаків Харківщини. Нинішньої весни на службу в українську армію і флот з області буде відправлено лише 3,5 тисячі харків'ян.

Зменшення набору вдвічі, за словами обласного військового комісара Клинкіна, пояснюється скороченням чисельності армії, суворішими вимогами до молодого поповнення. Втім, обласний військовий комісар схильний вважати, що близько одного відсотка призовників шукають різних позазаконних шляхів, щоб уникнути служби в армії. Торік восени органи прокуратури області порушили 20 кримінальних справ за ухилення від служби в армії. Засуджено лише одного горе-призовника. Дев'ять чоловік минулорічного осіннього призову вирішили виконати свій священний обов'язок на альтернативній службі в госпіталях. Напевне, враховуючи те, що служити без зброї доводиться довше, лише сім нинішніх призовників надали довідки від релігійних організацій.

Міні-пригода

«Містер Паспорт» показує гонор. За наш рахунок

Пам'ятаєте, як за часів краху союзної доби нам дедалі частіше казали, що паспортну систему створили сталіністи для тотального контролю за людьми. Так воно й було: в рідній країні без паспорта ти — майже ніхто, бо не міг довести, що є громадянином СРСР.

А що ж змінилося в цьому плані в незалежній Україні? Ви знаєте, для мене особисто — нічого, бо під час виконання одного з журналістських завдань у мене ще в лютому минулого року поцупили сумку, а разом з нею й «червонобоку паспортину». Як законослухняний громадянин я, звичайно, звернувся до паспортного відділення Ватутінського РУВС Києва, але паспорта мені вже не дали. Замість нього вручили папірець з моїм фото, який назвали «довідкою № 9», і заявили, що над паспортом «працюють».

Маючи службовий паспорт МЗС, я спокійно чекав на ту «працю», вважав себе за громадянина України і саме за такого мене визнавали в Німеччині, Франції, навіть у Росії, де брали подвійний тариф за проживання у готелі. Та моє безхмарне існування закінчилося, коли для обміну житла знадобився внутрішній, «радянський», паспорт. Ось тоді й з'ясувалося, що я — і не громадянин України, і не маю прописки в Києві, і не можу отримати ордера, і багато чого іншого. З'ясувалося, що одна річ — сплачувати за житло, в якому живеш, інша — мати штампик з пропискою у паспорті. Моя «довідка № 9» для цього не підходила, а для чиновників саме паспорт є тією «бумажкою», маючи яку, ти не є, як гласить дитячий фольклор, «букашкою» для будь-якого чиновника, вже «незалежноукраїнського».

Я знову звернувся до зазначеного паспортного відділення з проханням продовжити мені термін дії «довідки № 9». Мені відповіли, що треба отримувати «Тимчасове посвідчення», яке сьогодні заміняє паспорт громадянина України і яке мені виписали, але... «десь загубили». І почалися мої ходіння. Я й кілька разів навідувався до чиновників, і двічі фотографувався, і заповнював якісь довідки в ЖЕКу, а коли з'явився за «посвідченням», мені віддали... «довідку № 9». Так-так, саме ту, про яку за місяць до цього заявили, що «її не продовжують» і що «вона — не документ». І все — коло замкнулося: прописки знову немає.

Я, звісно, тільки тоді згадав, що теж є платником податків, за рахунок яких живе «наша доблесна міліція», і що це я — той громадянин, для захисту прав якого вона існує, а не міліція — орган, для якого я є предметом для «дослідів». Спробував це пояснити начальникові паспортного відділення майорові С.Горячому. На прийом потрапити не вдалося: його кабінет узяли в облогу десятки таких, як я, кому теж потрібні паспорти. Мені повідомили, що вони теж ходять місяцями, але безрезультатно: щось заклинило. Що?

Зателефонував заступникові Ватутінського РУВС підполковникові С.Роменському та начальникові управління полковникові Є.Хрещуку. Від першого почув тільки, що він не може займатися дрібницями «по телефону, бо перебуває на державній службі». А начальник пообіцяв розібратися і запевнив, що мені «подзвонять».

Чекав. Подзвонили, але, певно, в рейку на Троєщині. Я нічого не почув. А клерк, яка мала б видати мені те «посвідчення», нічого нового не запропонувавши, сказала: «Прийдьте й попросіть начальника».

На цьому моя «паспортна одіссея» й завершилася. Безрезультатно. Що робити далі — не знаю. Мало того — навіть не здогадуюся. Єдине про себе можу сказати: коли чекають, щоб «підмазав», то не дочекаються. Тому й звертаюся до міністра внутрішніх справ А.Василишина: може, хоч Ви поясните підлеглим, що ми, безпаспортні громадяни, — теж на державній службі, десь працюємо, і не маємо втрачати свій час під кабінетами міліцейських чиновників. Що не можна там, на Троєщині, користуючися відданістю від можливих перевірок, почуватися «великим цабе» і збиткуватися з людей, на податки, повторюю, яких живе наша міліція. Одне слово, Андрію Володимировичу, поверніть мені і сотням таких, як я, громадянство і поясніть колегам, що їм сьогодні є й так чим зайнятися. А ще уявіть собі, що робиться, коли ці самі люди видаватимуть нові паспорти України...

Я це уявляю.

Володимир СКАЧКО.

Спорт

Який гандбол нам потрібен?

Група провідних тренерів країни звернулася з відкритим листом до Президента України. В ньому зокрема сказано:

— Сьогодні в умовах перехідного періоду, коли відбувається становлення спорту незалежної України, коли команди нашої держави намагаються вийти на передові рубежі європейського і світового спорту, дуже ускладнилося їхнє фінансування. Становище гіршає ще й того, що гандбольним клубам неймовірно важко шукати фінансової підтримки в комерційних та державних структурах. І це через те, що немає закону про пільгове оподаткування. Однак і ту крихітну фінансову підтримку гандбольних команд уряд країни розподіляє несправедливо. Наведемо цифри. За перший квартал нинішнього року кошти на підтримку гандбольних колективів розподілено таким чином: чемпіонові країни — команді «Мотор» (Запоріжжя) — 40 мільйонів карбованців, срібному призерові — «Автомобілісту» (Бровари) — 30 мільйонів, бронзовому призерові «Спартаку» (Київ) — ... 3 мільярди 80 мільйонів карбованців, четвертій команді — «Галичанці» (Львів) — нуль.

Ми з повагою ставимося до кількаразового чемпіона колишнього СРСР, багаторазового володаря Кубка чемпіонів — київського «Спартака». Але отакий розподіл державних коштів, м'яко кажучи, викликав подив.

Керівництво команди «Спартак», користуючись отаким «державним підходом» до справи, окрім навчально-тренувальної роботи має змогу фінансувати й купівлю квартир, автобуса, відрядження за кордон для участі в турнірах, виступи в чемпіонаті країни. Тільки київський «Спартак» розміщується у найдорожчих готелях, харчується в ресторанах тощо. А решті клубів ледь вистачає грошей на навчально-тренувальну роботу. Де ж справедливість?

Зазначимо, що і відділ спортивних ігор Міністерства у справах молоді і спорту, і виконком Федерації гандболу країни практично позбавлені можливості впливати на розподіл коштів, які прямо йдуть на рахунок команди «Спартак».

Користуючись наявною фінансовою підтримкою керівник команди «Спартак» протягом останніх двох місяців активно умовляють перейти до їхнього колективу провідних гравців «Мотора», «Автомобіліста», «Галичанки», херсонської «Таврічанки», які є членами національної збірної, обіцяючи їм підвищення зарплати у п'ять разів і більше, квартири, інші спокуси.

Дивну позицію обрав виконуючий директор Федерації гандболу України Борис Юмашев, який вважає, що така ситуація — цілком нормальна річ. А тим часом гравці з перелічених команд, яких спокушають, мають ще в кількох (!) турах грати проти «Спартака» в національному чемпіонаті. Невже нікого не хвилює та обставина, що у серпні—вересні сюди з рокосу чотири клуби з України мають виступати в єврокубках, захищаючи її спортивну честь?

Скажемо відверто: якщо нашій державі потрібен гандбол високого класу, то його треба підтримувати не тільки в столиці, а й у регіонах. І насамперед там, де є прекрасні традиції цього виду спорту. Не таємниця, що, маючи сильні клуби, матимемо й боєздатну збірну. Отож підтримка гандболісток має бути чесна і справедлива.

Заслужені тренери України: Л. Ратнер, П. Чумаков, В. Волков, О. Омельчук, заслужений тренер Росії Ю. Шебалкін, майстер спорту В. Гарбуз.

Арбітражний суд м. Києва (250030, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-в) порушив справу № 15/58 про банкрутство ТОВ «Ділс» (252150, м. Київ, 150, а/я 853/4, р/рахунок 0003467468 в АКБ «Градобанк»).
Метою цього оголошення є виявлення кредиторів та можливих санаторів.

А хліб на асфальті не родить...

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

— А що нам ті політичні баталії? — голова місцевого колгоспу імені Фрунзе Савелій Головко виклав свій погляд на сьогоднішнє життя. — Ми працюємо, розпочали посівну. Без паперів і підказок. Самі і врожай зберемо без нічийого високого благословення. А здамо його державі, вважай, за безцінь. Як молоко, м'ясо, яйця, яких реалізували державі майже на 7 мільярдів карбованців, а грошиків нам ніхто віддавати не поспішає. Віддадуть тоді, коли їх інфляція з'їсть. А жити за що?

Савелій Головко у кріслі голови незмінно 30 літ. Я собі думаю так: якби не поважали його люди, вже давно б знайшли заміну. Колгосп Савелій Головко витягнув... на своєму горбі. І сьогодні, коли повсюди все занепадає і нерідко здається, що і саме життя зупиняється, у Луці, як і раніше, все крутиться. Розширилося господарство майже до 10 тисяч гектарів. Торік купили два «Дони», чотири МТЗ, два бензовози — і машинно-тракторний парк перевалив за дві сотні одиниць. Село молодіє, будується. Як не сутужно, але споруджують на висілку восьмирічну школу. А середня є на центральній садибі. Є тут також музична школа, будинок культури, лікарня, дитсадок. А ще господарство має власні млин, крупорушку, олійницю, теплицю, маслоробню. Ферми, звісно, також є. Та козяча — чи не єдина на всю Україну. Про неї мова окремо.

Ще років з 20 тому задумав голова створити її і закупив племінне поголів'я за кордоном. Відтоді поголів'я зросло до кількох сотень, а слава полинула по всіх усюдах. Бо що не кажіть, а козяче молоко — цілюще! Отож і торують сюди дорогу люди з далеких і близьких країв. Хто на лікування — поживе в селі тиждень, поп'є молочка — і, дивись, болячки покидають. А хто купує молодняк і вирощує кіз уже вдома, добрим словом згадуючи Полтавщину.

На Благовіщення в селі святкували День тваринника. Підбили квартальні підсумки, нагородили кращих, а потому підняли по чарці і заспівали. Веселі, радісні доярки та фуражири на загальному тлі нашого сірого і злиденного життя видавалися навіть якимись нереальними, зайшлими з минулого. А може, із майбутнього?

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець. ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор. ♦

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 325004

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311083.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».